

Donderdag 22 februari

Deze ochtend staan we al vroeg voor misschien wel het bekendste gebouw van Venetië. De Basilica di San Marco trekt overduidelijk de aandacht van alle ogen die vanuit de kleine straatjes op het plein van San Marco terechtkomen. San Marco is de beschermheilige van Venetië en de kerk is gevuld met mozaïeken. De reden dat hier geen fresco's hangen, zoals gebruikelijk was voor veel kerken, is de vochtigheid. Fresco's kunnen niet goed tegen water. Een deel van de mozaïeken is weer in Byzantijnse stijl, want ook Venetië lag op een kruispunt tussen het oosten en het westen. Als je van het westen kwam en op weg was naar het oosten per boot of andersom, kwam je altijd langs Venetië. Alleen is de Basilica di San Marco niet gevuld met kunst die via handel en samenwerking is verkregen, maar met oorlogsbuit. Toen de paus rond 1200 de christenen opriep om op een vierde kruistocht te gaan, was er eigenlijk geen geld voor. Venetië bood aan om schepen te leveren en de vierde kruistocht mogelijk te maken, onder de voorwaarde dat alle verkregen rijkdommen naar hen gingen.

De paus stemde hiermee in en Venetië leidde de vierde kruistocht, maar ze landden niet in Jeruzalem, maar in Constantinopel. De kruisvaarders hebben de hele stad geplunderd en de kunst die ze hebben gestolen grotendeels in de Basilica di San Marco gezet.

Het interieur was een beetje teleurstellend. De mozaïeken waren prachtig, maar de plafonds waren heel hoog en niet verlicht, waardoor ze eigenlijk niet te zien waren. Met veel moeite kon je een paar Bijbelse verhalen onderscheiden, maar dan meestal alleen met behulp van de plattegrond waarop stond wat waar te zien was.

Voordat we gaan lunchen, vertelt meneer Makkenze nog kort iets over de maffia. De maffia die o.a. erg actief is in Venetië is de 'ndrangheta. De 'ndrangheta gaat steeds slimmer te werk en heeft ook steeds meer leden. Hun macht reikt zelfs tot in Nederland. De maffia is in Venetië de kanalen aan het verdiepen, zodat cruiseschepen, die in hun handen zijn, Venetië binnen kunnen varen. Ze laten ook schepen met chemisch afval zinken in de Middellandse Zee voor grote bedrijven die het te duur vinden om het afval op de juiste manier weg te doen.

De maffia zit overal, maar ze zijn moeilijk te vinden door de zwijgplicht. Het gevolg van geheimen doorspelen is zo beangstigend dat veel mensen ze meenemen naar hun graf, of ze het nou willen of niet.

Na de lunch worden we door een gids begeleid door het Dogenpaleis. Ze vertelt eerst wat er zo bijzonder is aan Venetië. Het is een stad gebouwd op 117 moerassige eilandjes en het staat geheel op houten palen die zijn gemineraliseerd. Venetië is een vrij nieuwe stad. Het was vrijwel niks in de tijd van het Romeinse Rijk, maar na de val van het West-Romeinse Rijk kwamen mensen tijdens de volksverhuizing de kleine stad die aan de kust stond tegen. Ze gingen verder bouwen buiten de stad die er al stond en gingen de eilanden eromheen bewonen. Vanaf daar gingen ze veel handelen via de Adriatische Zee, wat uiteindelijk voor de bloei van Venetië zorgde.

Naast het Dogenpaleis staan 2 zuilen, elk met daarop een beeld. Op de rechterkant staat San Marco boven op een verslagen draak. De draak staat voor het heidendom, die San Marco dus heeft weggedreven. Op de andere zuil staat de leeuw van San Marco, het symbool van de stad.

Het Dogenpaleis was het paleis van de hertogen en was ooit één met de kerk. Na het besluit dat kerk en politiek gescheiden moeten blijven, werden de gebouwen echter losgebroken van elkaar. De kerk is gebouwd in een mix van Gotische en Islamitische architectuur om weer te laten zien dat de macht en invloed van Venetië ver reikte.

In Venetië was de macht kiesbaar. Het volk was de baas, maar ze konden meestal alleen kiezen voor rijke mensen. De hertogen mochten echter nooit uit dezelfde familie komen om een dynastie te voorkomen. Ze moesten hun positie sterk houden tegenover de paus en de keizer. Toen de rijke kooplieden die Venetië bestuurden erachter kwamen dat het volk heel beïnvloedbaar was, mocht het volk niet meer kiezen. Dat vonden de kooplieden te riskant, dus werd het bestuur een oligarchie, een bestuur van rijken, met een hertog als vertegenwoordiger. De hertog had eigenlijk geen hele fijne baan. In Venetië was er een groot carnaval met veel feesten die het hele jaar voorkwamen. Het werd van de hertog verwacht dat hij bij elk feest aanwezig was. Maar ook bij elke mis en elke vergadering. De hertog werd hiervoor niet betaald en mocht niet uit vrije wil aftreden. Hij zat aan de positie vast tot er nieuwe verkiezingen kwamen.

In het Dogenpaleis zijn er drie wachtruimtes voor de zaal waar een audiëntie bij de hertog kon plaatsvinden. Men moest soms wel dagen tot weken wachten voordat ze voor de hertog mochten verschijnen. Dit was expres gedaan zodat de bezoekers zich klein en minderwaardig zouden voelen.

Het hoogtepunt van het paleis is toch wel de Brug der Zuchten. Dit is de brug waarover gevangenen naar de gevangenis werden gebracht. Alle deuren en gangen waren erg laag, zodat gevangenen zich nederig gingen voelen. Het heet de Brug der Zuchten, omdat er in de gang van de brug een raampje zit, waar gevangenen dan naar buiten zouden kijken en zouden zuchten bij het idee dat ze nooit meer de buitenlucht zouden voelen.

We verlaten het San Marcoplein en lopen door naar het Joodse Ghetto. De laatste plek die we met de groep zullen bezoeken voordat we Italië verlaten. Meneer Makkenze vertelt ons dat er ooit veel Joden leefden in Venetië, maar dat die grotendeels verdwenen zijn na de rassenwetten van Mussolini. We kijken naar een monument dat aan de muur hangt, waar grote groepen Joden uit een trein worden gegooid. De Joden zijn in dit beeld niet te onderscheiden als individuele mensen, het zijn getallen geworden. Dit symboliseert de dehumanisatie die de Joden zijn ondergaan tijdens de Tweede Wereldoorlog. Een monument even verderop laat weer iets anders zien. Het zijn een aantal plakaten met afbeeldingen uit de oorlog erop. De nazi's staan met hun rug naar de kijker toe, terwijl ze schieten op groepen onschuldige mensen. De boodschap is: dit zijn geen mensen, maar machines. De Joden die worden afgebeeld hebben allemaal een skeletachtig silhouet. Dit staat voor het lijden van de Joden. Ze zijn al bijna dood door de discriminatie die zij al voor de oorlog ervoeren.